

Nr 17

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om ändrad lydelse av 1 § förordningen den 30 juni 1937 (nr 655) angående bidrag från landsting och städer, som ej deltaga i landsting, till bestridande av kostnaderna för vård i vissa fall å karolinska sjukhuset och serafimerlasarettet.

Genom en den 27 januari 1961 dagtecknad proposition, nr 36, vilken hänvisats till lagutskott och behandlats av andra lagutskottet, har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över inrikesärenden, föreslagit riksdagen att antaga ett vid propositionen fogat förslag till förordning om ändrad lydelse av 1 § förordningen den 30 juni 1937 (nr 655) angående bidrag från landsting och städer, som ej deltaga i landsting, till bestridande av kostnaderna för vård i vissa fall å karolinska sjukhuset och serafimerlasarettet. Beträffande den närmare utformningen av förslaget får utskottet hänvisa till propositionen.

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås — i anslutning till de av 1960 års riksdag godkända riktlinjerna för regionsjukvårdens utbyggande — vissa ändringar i bestämmelserna om vårdbidrag från hemortslandsting för patient, som intagits på karolinska sjukhuset eller serafimerlasarettet.

Ändringarna syftar i första hand till att i fråga om vårdbidragets storlek och rätten att remittera patienter till sjukhusen möjliggöra en anpassning till vad som överenskommits mellan de kommunala sjukvårdshuvudmännen enligt det s. k. utomlänsavtalet.

Vidare förordas att undantagsställningen för den psykiatriska kliniken vid karolinska sjukhuset försvinner.

Ändringarna avses träda i kraft den 1 januari 1962.

Departementschefen

Föredragande departementschefen, statsrådet Johansson, har anfört:

»Karolinska sjukhuset och serafimerlasarettet är statliga undervisnings-sjukhus, avsedda för patienter från hela riket. Enligt särskilda samarbetsavtal mellan Kungl. Maj:t och kronan, å ena sidan, samt Stockholms stad

Bihang till riksdagens protokoll 1961. 9 saml. 2 avd. Nr 17

och Stockholms läns landsting, å andra sidan, har emellertid ett visst antal platser reserverats för patienter från staden och länet mot det att staden och landstinget i princip ersätter staten den del av kostnaderna för sjukhusets drift, som belöper på antalet vård dagar för stadens resp. landstingets sjuka. För patienter från landet i övrigt åligger det respektive hemlandsting enligt 1937 års bidragsförordning att till sjukhuset erlægga bidrag till vårdkostnaderna, s. k. vårdbidrag. Såsom förutsättning för skyldigheten att utgiva vårdbidrag stadgas emellertid att patienten antingen insjuknat i Stockholms stad eller län (akutfall) eller att han hänvisats till sjukhuset för vård, som ej kan beredas på landstingets sjukhus (remissfall). Vårdbidraget skall för varje vård dag utgå med ett belopp motsvarande vad legosängsavgiften överstiger fem kronor. F. n. utgör vårdbidraget 50 kronor.

Nämnda *vårdbidrag* å 50 kronor motsvarar den vårdavgift, som enligt utomlänssavtalet i allmänhet debiteras hemlandstinget för vård av akutfall. Vårdbidraget utgör emellertid 50 kronor även i sådana fall då vårdavgiften enligt utomlänssavtalet uppgår till 90 kronor, nämligen då vården meddelas på vissa specialkliniker och då patienten intagits efter remiss.

Som jag framhållit i den av 1960 års riksdag godkända propositionen angående regionsjukvårdens utbyggande, vilken proposition grundar sig på en särskild utredning och ett omfattande remissförfarande, saknas numera anledning att vid karolinska sjukhuset och serafimerlasarettet tillämpa andra vårdavgifter för utomlänspatienter än som utgår enligt utomlänssavtalet. Legosängsavgiften — eller vårdavgiften, som avgiften i överensstämmelse med terminologien i den nya sjukhuslagen och det nya reglementet för karolinska sjukhuset bör benämnas — bör alltså bestämmas till samma belopp som den enligt avtalet överenskomna vårdersättningen, d. v. s. 95 kronor för remissfall och för vård på vissa specialkliniker oavsett grunden för intagningen samt 55 kronor för akutfall på övriga kliniker, allt per vård dag å allmänt rum. Eftersom vårdavgiften sålunda skulle komma att utgå med olika belopp beroende på var vården lämnas eller på vilken grund intagningen skett men bestämmelsen i bidragsförordningen om vårdbidragets storlek förutsätter en enhetlig vårdavgift, måste en jämkning ske av bestämmelsens lydelse. Enligt den jämkade lydelsen bör vårdbidraget utgå med det belopp, varmed den för patienten i fråga tillämpliga vårdavgiften å allmänt rum överstiger fem kronor.

Därest vårdbidraget höjes på sätt som nu föreslagits, synes det ännu väsentligare än f. n., att *rätten* för läkare att *remittera* patienter till intagning på karolinska sjukhuset och serafimerlasarettet så nära som möjligt överensstämmer med vad som enligt utomlänssavtalet gäller beträffande remiss för specialistvård till främmande sjukhus. Bidragsförordningens nuvarande bestämmelser i detta hänseende upptar vissa läkarkategorier, som inte är remissberättigade enligt utomlänssavtalet, nämligen överläkare vid statens sinnessjukhus och annat därmed jämförligt sinnessjukhus samt —

dock endast efter samråd med lasarettsläkare vid landstingslasarettet — sjukstuguläkare och tjänsteläkare. Å andra sidan saknas i bidragsförordningen ett par kategorier, som enligt utomlänsavtalet äger remissrätt, nämligen överläkare vid epidemisjukhus och centraldispensärläkare vid fristående centraldispensär.

Under alla förhållanden synes en överensstämmelse mellan de statliga och de kommunala bestämmelserna kunna åstadkommas såvitt avser de landstingsanställda läkarnas och tjänsteläkarnas remissrätt. Och i fråga om överläkarna vid mentalsjukhusen förefaller det tveksamt, om någon skillnad behöver upprätthållas mellan statliga och kommunala kroppssjukhus beträffande rätten att remittera patienter till sjukhusen.

I och för sig skulle det sålunda inte möta större svårigheter att åstadkomma en nära överensstämmelse mellan bidragsförordningens och utomlänsavtalets bestämmelser om remissrätten. Genomförandet av regionsjukvården torde emellertid kräva en överarbetning av intagnings- och remissreglerna i utomlänsavtalet och, som jag förordat i propositionen angående regionsjukvården, bör frågan om en samordning mellan de kommunala och statliga bestämmelserna på området upptagas till överläggningar i det av representanter för staten och de kommunala huvudmännen bestående samordningsorganet för regionsjukvårdsfrågor. Vid den definitiva regleringen av intagnings- och remissrätten beträffande karolinska sjukhuset och serafimerlasarettet bör också ställning tagas till den av mig i nyssnämnda proposition berörda frågan, huruvida en av forskningens intresse betingad fri intagningsrätt för klinikchef vid dessa sjukhus kan medges i begränsad omfattning, vilken fråga tarvar ytterligare utredning.

Det synes sålunda inte lämpligt att nu införa nya bestämmelser om remissrätt i bidragsförordningen. Å andra sidan är det som jag förut sagt angeläget att utan onödigt dröjsmål samordna de statliga och kommunala bestämmelserna på området. För att möjliggöra en smidig anpassning av de statliga bestämmelserna vill jag förorda, att det överlämnas åt Kungl. Maj:t att i administrativ ordning meddela erforderliga föreskrifter. De nuvarande reglerna om remissrätt i bidragsförordningen bör därför ersättas med ett stadgande att närmare föreskrifter härom meddelas av Konungen.

Som framgått av vad jag anfört inledningsvis intar *psykiatriska kliniken på karolinska sjukhuset* f. n. en särställning såtillvida som avgifterna för sjuka på allmänt rum utgår enligt de grunder, som gäller för motsvarande sjuka på statens mentalsjukhus. Tidigare var också bestämmelserna för sådana sjukhus i sinnessjuklagstiftningen i huvudsak tillämpliga på den psykiatriska kliniken vid karolinska sjukhuset, vilket emellertid inte längre är fallet sedan ett nytt reglemente för karolinska sjukhuset trätt i kraft den 1 juli 1960. Principiellt sett föreligger nu inte någon skillnad mellan kliniken och en psykiatrisk lasarettsklinik. Såsom jag anfört i propositionen angående regionsjukvården bör kliniken i allt ges samma ställning som övriga

kliniker på karolinska sjukhuset, vilket betyder att huvuddelen av vårdplatserna på kliniken genom avtal förbehålles Stockholms stad och län, att avgift uttages enligt detta avtal för patienter för nämnda sjukvårdsområden samt att vårdbidrag motsvarande vårdavgift enligt utomlänsavtalet utgår för patienter från andra sjukvårdsområden.

För att i berörda hänseenden likställa psykiatriska kliniken med övriga kliniker på karolinska sjukhuset behövs ingen speciell ändring i bidragsförordningen. Däremot blir det nödvändigt att borttaga särbestämmelsen angående legosängsavgiften vid kliniken, vilket jag senare ämnar föreslå Kungl. Maj:ts skola ske med verkan från och med den 1 januari 1962. Har avtal rörande kliniken dessförinnan inte träffats med Stockholms stad och län, kommer enligt 3 § andra stycket i bidragsförordningen staden eller länet att för sjuka från dessa sjukvårdsområden, som vårdas på kliniken, få erlägga bidrag efter samma grunder som avtalats beträffande övriga kliniker.

Utöver de ändringar i bidragsförordningen, som jag tidigare föreslagit och vilka ändringar uteslutande hänför sig till 1 §, bör vissa *redaktionella jämkningar* ske på grund av landstingslagen och den nya sjukhuslagen. Ändringarna i bidragsförordningen bör träda i kraft den 1 januari 1962.

I enlighet med vad jag nu anfört har inom inrikesdepartementet utarbetats förslag till förordning om ändrad lydelse av 1 § bidragsförordningen.»

Utskottet

Utskottet har ej funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag och får därför hemställa,

att riksdagen måtte bifalla förevarande proposition, nr 36.
Stockholm den 7 mars 1961

På andra lagutskottets vägnar:

AXEL STRAND

Vid detta ärendes behandling har närvarit

från första kammaren: herrar Strand*, Nils Elowsson, Axel Svensson, fru Carlqvist, fru Gärda Svenson, herr Birke, fröken Nordström och herr Edström;

från andra kammaren: herrar Anderson i Sundsvall, Rimmerfors, Odhe, Fredriksson, fru Eriksson i Ängelholm, herr Björkman, fru Svensson i Kungsör och herr Gomér.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.